

До:

Борислав Сандов

Министър на Околната среда и Водите,

Директорите на БДДР, БДЧР, БДЗБР и БДИБР

Копие до:

Манол Генов

Председател на КОСВ в 47-мо Народно Събрание

СТ А Н О В И Щ Е

От: Сдружение „Балканка“, БУЛСТАТ 176566443, седалище: гр. София, ул. „Александър Малинов“ №87

Чрез своя представител: Димитър Йорданов Куманов

Адрес за кореспонденция: София, ж.к.Стрелбище, бл.8, вх.Д, ап.87
тел.0887 931 241; dkoumanov@abv.bg

Относно: Междинен преглед на значимите проблеми при управлението на водите в РБългария

УВАЖАЕМИ г-н Сандов,

Процесният междинен преглед е част от процедурата по изготвянето и одобряването на ПУРБ 2022-2027 за всички РБУ в страната. След подробен преглед на публикуваните за обществено обсъждане документи от Басейновите дирекции, установяваме значими проблеми при междинния преглед на значимите проблеми, които при всички БД са от един и същи характер. Те са общи и непреодолимо значителни.

С други думи, ние намираме, че предложените документи не стават за нищо, а те всъщност би трябвало да послужат като основание за предложенията за мерки и действия към тях, които се очаква да бъдат заложили в новите ПУРБ. Освен това, по закон, би трябвало междинният преглед да се докладват до ЕК и заинтересовани държави, което само ще ни изложи допълнително - Съгласно § 26 3В Министърът на околната среда и водите изпраща до Европейската комисия и до всички заинтересовани държави членки: 3. междинен преглед за изпълнението на планираните програми от мерки. Къде видяхте преглед на изпълнението на мерките!?!?!?

Ето защо, моля да ни позволите да представим общо становище, в което ще се опитаме да посочим част от най-значимите пропуски, като ще ги обвържем с примери от отделните РБУ.

В представените документи се наблюдават следните обобщени и най-съществени проблеми:

Липсва посочване на текущите конкретни проблеми и видове натиск;

Липса анализ на бъдещите заплахи и видове натиск;

Липса на анализ на изпълнение на мерките в текущите ПУРБ;

Липсва анализ на пропуските в текущите ПУРБ;

Липсват изискваните по закон аспекти на прегледа;

В този смисъл и като основен извод уточняваме, че според нас разработването на новите ПУРБ е поредния Гигантски Провал на МОСВ, без новото ръководство има вина за това, разбира се! Проблемът е, че точно новото ръководство ще бъде обвинявано за програмирания от едно от предходните ръководства провал, именно това на Нено Димов. Плановите трябваше да са готови и приети сега, но вместо това в

работните графици беше допуснато закъснение от една година, тоест ПУРБ трябваше да могат да са готови, приети и влезли в сила до края на 2022. Идеята очевидно беше, че Европейската Комисия няма да стартира наказателна процедура в едногодишен гратисен период.

За съжаление, ако нещата не се променят, плановите няма да са приети и до края на 2033. Основание за тази прогноза ни дава огромното закъснение на настоящия етап, за който консултациите по междинния преглед /а не за самите ПУРБ/ с обществеността, тоест с нас, трябваше да приключат през юни 2021, а е обявено на сайтовете на всички БД, че срокът за консултациите е средата на април 2022, ама те може и да не приключат тогава поради изключително ниското качество на представените доклади. Отделно, в целите документи постоянно се правят препратки към бъдещи несигурни данни от проекти и се говори в бъдеще време, като резултатите от тези дейности могат да променят и самия междинен преглед. Като прочетете настоящия документ, ще разберете защо, а тук ще Ви дадем само един пример - **в нито един от четирите документа не се откриват думите Санитарно Охранителна Зона**, все едно, че такъв проблем у нас не съществува въобще.

Категорична Причина за закъснението и безкрайно ниското качество Е участието на Световната Банка в процеса, за което иначе уважаваният от нас Нено Димов сключи неизгоден договор с банката през 2018г.:

<https://thedocs.worldbank.org/en/doc/f04d0c9a59c2695f597bcac50610885f-0080012021/related/Bulgaria-Water-Resources-Management-in-Bugarian.pdf>

В прикаченото съобщение е казано следното:

"Проектът се състои от два компонента:

- 1. Подкрепа за разработването на планове за управление на речните басейни*
- 2. Подкрепа за разработването на планове за управление на риска от наводнения*

Изпълнението и на двата компонента предвижда следните три основни етапа:

- 1. Подобряване на методическата рамка*
- 2. Подобряване на базата от знания*
- 3. Разработване на проекти за третия цикъл на ПУРБ/втория цикъл на ПУРН и свързаните с тях програми от мерки. По този начин планове ще бъдат изградени на солидна методическа и научна основа."***

Следователно, в задълженията на Световната Банка влиза и изготвянето на ПУРБ, което вече е провалено, а това налага спешна среща на министъра на ОСВ с банката, както и налагането на санкции и неустойки, включително прекратяване на договора!

Не се надявайте, че банката ще изпълни договора дори и с една година след срока, защото те нямат необходимата експертиза, нито познават националната проблематика и специфика, нито пък имат за цел наистина да се адресират значимите проблеми - в заключението ще разберете защо. По абсолютен същия начин от банката се провалиха и с един несръчен документ по темата - *Оценка на сеизмичната сигурност на панелните сгради*, който също не става за нищо и никой не е приложил нито един ред от него у нас досега!

1. Обща част.

Изложеното в тази част се отнася до всички РБУ в страната.

Преди това обръщаме внимание пак на факта, че документите съдържат само общи приказки, които са копирани за всеки РБУ. Много често се срещат изрази като "информацията за това и това е в процес на актуализиране" или "този и този проблем е все още обект на изследване..."?

Не стига това, ами въобще не са публикувани методиките, които са в основата на оценките, а в текстчетата изрично е посочено, че някои от тях били в процес на актуализация, бе моля Ви се - примерно Методиката за

фоновите и праговете стойности на подземните водни тела, след прилагането на която при изготвяне на оценките на химичното състояние към ПУРБ 2022 – 2027 г. се очаква тези оценки да бъдат коригирани.

Ама чакайте сега, бе, уважаеми! Докога ще изследвате и актуализирате информации и проблеми, които са всеизвестни от сто години, а срокът за новите ПУРБ вече е изтекъл! И кога според Вас ще ги коригирате - след изтичането на 2027-ма ли, или по-късно? Вие ПУРБ ли правите или туршия, която трябва да втаса?

И така, извън горното, се забелязват следните основни, ключови пропуски:

1.1. Предложените текстове съдържат само общи приказки, без да е посочен нито един конкретен проблем с характерните примери във всеки РБУ.

Например:

За повърхностните водни обекти:

- **Липсват карти на натиска от водовземане от повърхностни водни обекти за производство на електроенергия.** Тук от особена важност е картирането на водохващанията на всички видове ВЕЦ-ове и ОСОБЕНО на водовземните съоръжения на **НЕК ЕАД**, които имат над 500 водохващания на различните деривационни канали в три от четирите РБУ. И Нито Едно от тези водохващания не спазва закона нито за остатъчния отток, нито за осигуряване миграцията на рибите и другите водни организми! 95% от тези водохващания са на потоци с по-малко от 100 л/сек средномногогодишно водно количество, ако се сещате какво значи това! Според нас тези въздействия не бива да бъдат представяни само като точки от натиск, а би следвало да са линейни въздействия (зони с намален отток при деривационни и зони със забавен отток при русловите). Известно ни е че подобна разработка е била предоставена на МОСВ и БД.

Пак от особена важност е и картирането на водохващанията на каскадите Санданска Бистрица, Пиринска Бистрица и Благоевградска Бистрица, които не са на НЕК. Специално за Санданска и Пиринска Бистрица Бистрица следваше да се отрази и незаконно определеният минимален допустим отток, но ще се върнем пак на този проблем. В самите междинни прегледи авторите неправилно са цитирали нормата § 125 ЗВ, като е цитирана само първата част от нормата, като удобно е пропусната „но не по-малко от минималното средномесечно водно количество с обезпеченост 95 на сто към точката на всяко съоръжение за регулиране на оттока или за водовземане“ (напр. стр 60 от прегледа на БДИБР).

- **Липсват карти на миграционните бариери.** Пет години не стигнаха тези карти да бъдат направени вече!

- **Липсват карти на водохващанията за питейно битови цели, за напояване, за промишлеността, рибовъдство и т.н.** При това - трябва да се отразят всички питейни водохващания, известни на БД, а не само тези, които имат регистрирани СОЗ.

- **Липсват карти на основните източници на точково замърсяване!** Поне от минното дело такива карти са задължителни, защото то е най-голямата Заплаха, особено добива на метални полезни изкопаеми! Те трябва да показват в различни слоеве старите закрити мини, със специален акцент върху уранодобивните, за които никой не прави нищо, в друг слой да показват действащите мини и в трети слой - площите за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми, които вече са разрешени от МЕ! Тоест, трябва да са показани и заплахите, за да се вземат мерки съгласно принципа на предпазливостта! Ето Ви един пример какво става в община Крумовград:

https://dams.reki.bg/uploads/Docs/Files/ADA_TEPE_KRU_MAP_2.jpg

Е, кажете сега, ние ли трябваше да направим тази карта на площите за търсене и проучване, или Вие от Басейновите, на които Ви плащаме заплатите за това?

Ами да Ви разказваме ли Какво става под мината Медет с едноименната река и с Тополница? Нито Дума и по този въпрос, а мижавите мерки от предходните ПУРБ така и не са помръднали!!!

Също така картите са необходими, защото МЕ е раздало за търсене и проучване на злато още поне 5-6% от територията на цялата страна, 90% от които попадат в Натура 2000 зони по директивата за местообитанията на ЕС. **И всичко това без ЕО и ОСВ на Стратегията за развитие на минната индустрия, което значи и без съгласуване от полу "компетентните" органи по управление на водите и без становища за допустимост на тая Стратегия спрямо ПУРБ и ЗВ!!!** И Вие ни правите нови ПУРБ, и пак си затваряте очите за това нарушение?

Очаква Ви следващата ни жалба до ЕК по този въпрос, тъймо ще опишем и колко струват новите Ви ПУРБ-ове с тия фалшиви оценки на натиска!

- **Допълнителен проблем във връзка с ПБВ** е, че в страната има и множество каптажи, сондажи и пр. за водоснабдяване на малки общности, които даже не са известни на БД и въобще не са регистрирани. Нито дума и по този въпрос!

- **Никъде не става и дума за проверки и управление на натрупаните отровни тини в задбаражните блатата на ВЕЦ-овете!** Да Ви припомним ли ВЕЦ Луна на Ботуня, ВЕЦ Царевец и ВЕЦ Лакатник на Искъра?

- **По отношение на "чистенето" на речните корита**, тоест на кражбата на баластра и дървесина от речните легла - никъде нито дума за вредните ефекти от тази кражба. Май не сте гледали какво става по Марица с висящите с по три-четири метра във въздуха основи на мостовете, защо падат непрекъснато мостове и подпорни стени в поречието на Струма и т.н. и т.н. Даже осъдихме Басейнова Плевен за сечта по Янтра, обаче БДИБР и БДЗБР продължиха да разрешават сечи, примерно по Марица и по притоците на Треклянска...

По този повод настояваме за изготвянето на карти на участъците с разрешените "чистения" през последните два периода на ПУРБ, за да може да се оценят натискът, рисковете и заплахите, както и за да се въведат изрични забрани в ПУРБ! В картите да се отразят всички разрешителни и за едни и същи участъци - например на Марица при вливането на Чая, защото така ще се види, че за никакво чистене не става дума, а за най-чиста кражба! Там си има една стационарна драга, която непрекъснато краде пясък, и БДИБР непрекъснато им подновява разрешителното за "чистенето", за което ще ги осъдим в най-скоро време!

Ако не знаете, много от реките у нас са се вкопали, на някои места с по три-четири метра, например на Марица. Това води и до понижаване на подпочвените води, които са хидравлично свързани, до пресъхване на влажни зони, изсъхване на гори, други вредни въздействия върху сухоземните екосистеми и т.н. и т.н. Самовкопават се и коригираните и изправени реки заради увеличената скорост на оттока. Вследствие на вкопаването, реките ни никога няма да могат да се върнат в старите си корита, колкото и да ни се иска, примерно с цел намаляване на риска от наводнения! Не че това вълнува която и да е Басейнова, разбира се.

- **Следващият ключов проблем**, който въобще не е отразен, е обезопасяването на каналите на нисконапорни ВЕЦ. Две деца се удавиха в ДРБУ в канала на ВЕЦ Варуна при Мездра, две в каналите на ВЕЦ Лозята в ИБРБУ, диви животни се давят непрекъснато в канала на ВЕЦ Лопушна, обаче това въобще не е проблем за авторите на процесните жалки пасквилки от Световната Банка! Имаше мярка в предходните ПУРБ за обезопасяване, която въобще не е изпълнена! Каналите трябва да се обезопасят, както и да се създаде възможност за преминаване на питомни и диви животни, които да могат да пият вода или от реката, или от самия канал.

- **Следващият ключов проблем**, който въобще не е отразен, е свързан с работата на ПСОВ от урбанизираните територии. Масово тези ПСОВ не работят! Причината е, че са преоразмерени поне двойно, за да се разделят повече пари при строителството. Обаче после населените места трябва да плащат много повече за ток, реагенти, филтри и пр., поради което отпадъчните води въобще не се пречистват. Примери - ПСОВ Душанци и Стамболийски. По този въпрос ние ще сезираме и Прокуратурата на ЕС, между впрочем. На други места тия ПСОВ са така направени, че при дъждове смесените води да не преминават през тях, а да се изливат директно в реките. Примери - ПСОВ Горна Оряховица, Мездра, Монтана и т.н. и т.н.

- **Следващият ключов проблем**, който въобще не е отразен специално от БДЧР, е замърсяването на Варненското езеро от канала, който се къса вече два пъти, и ще се къса вечно, докато се шляе открит по дъното на езерото! Всеки по-голям кораб ще продължава да го къса заради турбулентията и теченията, които са с динамичен характер! То, всъщност, според БДЧР и РИОСВ Варна, тоновете умряла риба не бяха умряла риба въобще, така че проблем май наистина няма, едва ли не. А пък кой Гений е измислил открит канал под езерото и Кой Гений го е съгласувал и одобрил, изобщо не ни е ясно.

- **Следващият ключов проблем** е, че навсякъде у нас в канализациите се смесват битови и дъждовни води. Нито дума и по този въпрос.

- **Следващият ключов проблем**, който въобще не е отразен, са замърсяванията на реките от други източници, със или без ПСОВ на промишлени отпадъчни води. Христоматийни примери са Биовет в Пещера и Стара река, Елаците и Малък Искър, на който БДДР е разрешила и три ВЕЦ-а, та отровните води ги е докарала директно до Етрополе, Тополница и нарочно изпуснатите отрови от хвостохранилището Бенковски 2, Луда Яна, Пишманка, Марица, Юговска, Ерма река, Върбица, Крумовица... Даже за Биовет БДИБР си е написала, че проблемът бил решен, което е нагла лъжа - поне три пъти през последните две години Стара река плуваше цялата в смрадлива пяна, но БДИБР така и не хвана извършителя или го хвана веднъж, ама не посмя нищо да му направи. Да добавим и инсталациите за биогаз от отпадъци от селското стопанство, питайте в Нова Загора. Доказано заустяване на течните торове, ама ни дума, ни вопъл, ни стон в хартиите Ви.

Ами Струма в Перник, бе уважаеми? През 2019 над 50 сигнала до РИОСВ за хипер бруталните замърсявания в Перник, цяло шламоохранилище на ТЕЦ Република се изля нарочно в реката, И нито дума по този въпрос в нещастните Ви хартии! Ами нарочно "авариалото" хвостохранилище Бенковски 2 до село Чавдар на Елаците?

- **Следващият ключов проблем**, който въобще не е отразен, са замърсяванията от дейността на ТЕЦ-овете. Думата ТЕЦ не фигурира въобще в хартиите на БДИБР. Що се отнася до БДЗБР, там ТЕЦ се споменава на три места, но нито е уточнено кой ТЕЦ какви проблеми е създал, нито нищо. И пак най-обща приказка само за замърсяване, но не и за натиска от водовземане, а ТЕЦ-овете гълтат доста вода, ако не знаете. Повече по този въпрос можете да научите от следния линк, стига да искате, де. Ако не Ви интересува, не си губете времето с маловажни неща:

<https://www.greenpeace.org/bulgaria/press/7587/novi-deputati-angajiment-vodi-vaglishta/>

- **Следващият ключов проблем**, който въобще не е отразен, е, че у нас никъде не се изследват речните седименти и нямаме СКОС за тях. Знаем, че и в ЕС няма такива стандарти, обаче речните седименти са най-сигурния показател за минали замърсявания, които периодично и ударно продължават да се изпускат особено от минното дело и после нарушителите се правят на невинни девици. Тук Крумовица е христоматийен пример, както много добре знаете. И като нямаме СКОС, румънците и холандците имат, така че бъдете така любезни да ги препишете. Проблемът е ключов И защото като се крадат баластрата и седиментите от речните корита, трябва да се знае какви отрови ще се разджуркат и ще плъзнат надолу по реката. Типичен пример е Дунав, където едни искат да строят хидровъзли, други да го удълбочават и т.н., а никой не знае какво съдържат седиментите след безбройните отравяния на притоците и на самата река. Но, за Дунава - по-натат.

- **Следващият ключов проблем**, който въобще не е отразен, е замърсяването на подземните водни тела от руслови ВЕЦ-ове. Пример е ВЕЦ Кадиево и отровените питейни кладенци на Брестовица. **Този проблем налага в ПУРБ да се включат мерки за забрана руслови ВЕЦ-ове навсякъде, а не само в зоните за защита на водите.** Защото ако се развият благородните намерения на БДИБР по Марица и Тунджа или пък на БДЗБР по Струма и Места, стотици кладенци за питейна вода в терасите на тези реки ще отидат на кино!

- **Не на последно място, няма нито дума за състоянието на ПСПБВ.** Пример е "пречистването" на водите на село Бързия, където от чешмите тече чиста кал, друг пример е нарочното бездействие на БДИБР по въпроса за ПСПБВ под язовир Тракиец, който само трябва да се оборудва и би могъл да осигурява много по-евтина питейна вода за Хасково след пречистване на мангана, което не е проблем. Само че и тоя язовир е заплут да се прави ВЕЦ на него, затова БДИБР си трае по въпроса, пък хасковлиите нека плащат супер цени за замърсената вода от кладенците.

За подземните водни тела:

- **Следващият ключов проблем**, който въобще не е отразен, е свързан със загубата на питейни водоизточници от подземни води, причинена от замърсяванията на реките! Примери по Огоста, по Тополница - за Поибрене, по Вит - за системата Крушовица. В Поибрене като си полеее доматите с вода от кладенците в терасите на Тополница и доматите изсъхват, бе уважаеми. Същата съдба ги чака и кладенците в поречието на Крумовица само от работата на Ада тепе, да не говорим за бъдещите творчески планове на Дънди да разоре цялата община! Друг Ключов пример е ВЕЦ Кадиево, който отрови питейните кладенци на Брестовица, И директорите на БДИБР и на РИОСВ Пловдив нарочно не си изпълняват задълженията да проверят и открият, че параметрите на ВЕЦ-а значително надвишават съгласуваната от БДИБР и одобрената от РИОСВ Пловдив дължина на задбаражното блато! Ако този ВЕЦ не бъде спрял, таой ще изтрови Цялото Подземно Водно Тяло, както вече е станало и с водата на село Кадиево!

- **Пак във връзка с източниците на ПБВ** - никъде не става и дума за регистрираните замърсявания на такива източници от други дейности, от минната дейност да речем. Примери - само за периода на търсенето и ровенето из Трънско, водоизточниците на Зелениград и на Забел показаха превишения по уран и алфа активност, както от БДДР много добре знаят, ама си траят.

- **Никъде не става и дума за вредните ефекти от разкриване на подземните води на повърхността**. Само БДДР има мерки по този въпрос в досегашния ПУРБ, само дето и тя не ги спазва. Например, когато откраднеш седиментите от коритото на една река, ти си премахнал естествения филтър, който тези седименти са създали за хиляди години И замърсените води на реката влизат в пряк, директен контакт с подземното водно тяло. Пак става дума за река Вит, а и за Марица, ако не се сещате! Да не говорим въобще за другите функции на речните седименти като местообитание на бентос или за самопочистващите функции на реките, или за намаляване на скоростта на водата и превенция на риска от наводнения и т.н. и т.н.

Разкриването на подземните води на повърхността при изпълнение на различни дейности, като добива на инертни материали да речем, при които се ровят и изземват инертни материали от водоносните хоризонти на подземните водни тела, на практика води до пряко отвеждане на замърсители в подземните води, което е забранено и от РДВ, и от Закона за водите. Може би не знаете, че във Велинградско фирмата, която извозва отпадъците, превърна една стара наводнена баластриера в незаконно сметище и даже Ви водихме БТВ там, а в Софийско някои от баластриерите, навлизащи в ПБТ ги запълват и сега с битовите и строителните отпадъци на София, А? И пак няма нито дума по този въпрос...

Разкриването на подземните води на повърхността трябва да се забрани в следващите ПУРБ на всички РБУ, за да се спази принципът на предпазливостта!

Да не говорим за безбройните фалшиви рибарници, дълбоки по десет и повече метра, които се превърнаха в друга любима кражба на БДИБР. И далавераджиите изкопават пясъка докъдето могат, и си заминават, а нерядко БДИБР им съгласува нови рибарници в съседните имоти, БЕЗ да са проверили дали предишните рибарници вече работят! А те не работят, разбира се. Изкопаването на дупки за рибарници, по-дълбоки от 2.2 метра трябва да се забрани категорично!

- **Никъде не става и дума за натиска върху подземните водни тела от кариерите за баластра**. Типичен пример е баластриерата при Мирянци, Пазарджишко. Използването на земснаряди, драгажни помпи и тем подобни смучещи вода и пясък съоръжения трябва да се забрани категорично! За да се забрани, трябва да е описано като заплаха и натиск. Така се понижава нивото на подземните води в района, нищо че водите се връщали обратно в дупката, ама няма да Ви занимаваме с разни сложни неща като депресионни криви, например. По-лошото е, че вследствие на Суфозията се нарушава и скелета на земната основа и, колкото е по-дълбоко смученето, толкова е по-голям засегнатият район!

И какво направиха тия от БДИБР по сигнала ни за Мирянци - вместо да проверят нивото на водата в дупката на баластриерата и да го сравнят с потъналото ниво на подземните води в кладенците на селото, те отидоха и

провериха само кладенците на населението, за да ги накажат и да не се оплакват! Това е Зверска Корупция, за която ще стане дума накрая.

- **Следващият ключов проблем** е, че на няколко места в пасквилите на различни БД попаднахме на твърдения, че установяването на замърсявания на подземните води с метали се било дължало на естествени, природни причини. Твърдението е необосновано и не са представени никакви доказателства. Напротив - то е гигантска Лъжа, много удобна обаче за Басейновите. Защото ако е причинено от човешка дейност, то би означавало, че "компетентните" не си вършат работата, от една страна. От друга - така се защитават и интересите на замърсителите, защото се оправдава и всяко следващо замърсяване, за което няма да има виновен, следователно няма да се прилага принципът Замърсителят Плаща и всички ще си живеят щастливо, освен местното население, чиито води са отровени. Хората седят без питейна вода в условията на Пандемия, уважаеми, заради Вашите действия и бездействия, а не по естествени природни причини. И като няма установен натиск, няма да има и предвидени мерки по посока да се установи по безспорен начин на какво се дължи това замърсяване.

- **И пак да се върнем на темата СОЗ.** Значим проблем освен замърсяването Е и съпротивата на Басейновите да учредяват такива СОЗ на каптажи и кладенци от подземни води. Това се прави в интерес на бъдещи замърсители /например от мини/, които не биха могли да тровят подземните води, ако СОЗ са учредени. Типичен пример е БДДР, която разиграва вече три години община Трън, само и само да не се учредят СОЗ, които ще попречат на мината там. Как се разиграва общината е много просто - тя внася документите и БДДР им открива една грешка след една година. Връща документите със забележка и, когато общината си оправи проблема по тази забележка и внесе обратно хартиите, БДДР след още една година и отговаря, че е открила друга грешка, та да си поправят и нея... и така до безкрай! Всичко това се извършва безплатно за инвеститорите, разбира се!

ДРУГИ ЗНАЧИМИ ПРОБЛЕМИ, които въобще не са отразени.

1.2. Никъде в предложените документи на всички БД не става дума за неизпълнение на мерките от предходните ПУРБ - причини, анализи, срокове...Тези мерки са били включени като следствие от установен натиск към 2016, с цел да се постигне някакъв желан ефект, а масово не са изпълнени въобще. Пример - Медет, урановите мини, други стари хвостохранилища, обезопасяването на каналите на нисконапорни ВЕЦ и пр. Ама Басейновите били продължавали да изследват проблемите и възможностите за решаването им в ползотворно сътрудничество с мошениците от Екоантрацит и Екоинженеринг ли? Еми продължавайте да изследвате, пък като се сринат откосите на Медет и отровите от мината прелеят, тогава ще видите всички Вие!

1.3 Никъде в предложените документи на всички БД не става дума за безбройните нарушения на минималния допустим отток, допуснати в издаваните от всички БД действащите разрешителни за водовземане на ВЕЦ. Примери - ВЕЦ Петрово, ВЕЦ Разлог, ВЕЦ Румянцево са с фалшиви минимални водни количества, които реално трябва да са в пъти по-големи. За ВЕЦ Петрово даже имаше мярка в ПУРБ 2010-2015 и БДЗБР нарочно я наруши при удължаването на разрешителното за водовземане, а сега няма и дума за проблема. Друг пример са ВЕЦ-овете по Ботуня и Огоста, на които минималните водни количества по разрешителни на два съседни ВЕЦ-а се различават в пъти, тоест явно едното от тях не е вярно.

1.4. Никъде в предложените документи на всички БД не става дума за простия факт, че всички Басейнови разрешаваха Рибни Проходи от басейновия тип, който не става за нищо. Въпреки изричните мерки в ПУРБ да се допускат само близки до природата РП и по изключение - РП с вертикални прорези. Тая мярка всички Басейнови просто я стъпкаха в Коша! Дотам стигнаха, че езиковедите от БДДР да одобрява уж рибна рампа на бента на Боаза, ама рампата щяла да бъде с басейни на стъпала... За преминаване на другие видове водни животни изобщо да не говорим, а самите консултантите са посочили „Разпространението на всички

безгръбначни срещу течението също е показател за ефективно съоръжение за осигуряване на непрекъснатостта на реката“. Вярно е показател, само дето у нас и безгръбначните не могат да мигрират, може би само с изключение на ВЕЦ Устрем, ако и на него рибният проход не се е затлячил.

1.5. По отношение на нечуваните "загуби" на питейна вода - сигурно половината от тия загуби са от кражби, бе уважаеми! Обаче за всички Вас е по-лесно и по-удобно това оправдание, защото така няма какво да се напрягате и да хванете нарушенията! 85% загуби в Перник? Сигурно и Вие не си вярвате. Неслучайно хванаха шефа на ВиК Видин, че е най-богатия човек из района... За безобразните кражби на вода пак никъде не става и дума.

1.6. Основен, ключов проблем - никъде не става и дума за безобразната липса на контрол! Пуснали сме стотици сигнали за нарушители и нито един хванат, само с едно две изключения, да не говорим за мижавите глоби!!! На река Вит от Басейнова Плевен даже ни изпратиха мутри още докато бяхме там, та се наложи да се респектираме взаимно, с мутрите, а не с Басейновата! Тук все пак да попитаме - какво стана с възстановяването на речното корито, което беше разпоредено от БДДР, ама няма нито дума в междинния преглед и за него, бе уважаеми? Водопроводът за Български Извор - скъсан, противоерозионният праг под моста на Боаза - подкопан... и нито дума! Идете го вижте пак този праг под моста, защото сега е подкопан от реката на левия бряг и тя ще го отнесе в най-скоро време!!! Ами историята в Крумовград? Басейновата хваща мината в незаконно заустване на води в реката И нищичко не им правят...! Нула! Ами отравянето на Пишманка, на Марица с кравите, на Струма в Перник и т.н. Престъпникът, дето отрови Пишманка и 30 километра от Марица трябваше отдавна да не работи!

1.7. Още един ключов проблем - безобразните нарушения на Басейновите при издаването на всички видове разрешителни! Директни нарушения на изрични забрани в ПУРБ и в ЗВ! Директни! Примери - ВЕЦ-ът на язовир Ястребино, сечта на дървета по Янтра, по Вит, по Треклянска и притоците ѝ, по Яденица, Доспатска и т.н и т.н. Кражбата на баластра навсякъде по Марица, изрично узаконена от БДИБР при всички директори от 2014 насам! БДИБР ще ги осъдим например за кражбата, пардон - "чистенето" при Чая в най-скоро време! А за Ястребино умряхме от смях като четохме хартията на БДДР, че там имало проблем със засушаването и притока, понеже през 2019 били влезли само 12.5 милиона кубика...??? Ами ние ли издадохме положително становище за допустимост на един ВЕЦ там с годишен лимит от 115 милиона кубика, бе, уважаеми, или Вие! И ние ли задръстихме с бентонит системата Крушовица, да не говорим за подземните водни тела при всяка една река, която Турски Поток пресече и наду с бентонит до небесата? За тези проблеми няма нито една дума в тия пасквили с големите Ви приказки също така!

Ами как се удължават действащи разрешителни, моля? Така, че никой да не разбере за тях, ако няма изменения на параметрите! Ами как се издават разрешителни за ползване на ПВО за "чистене" на речните корита, пардон - за кражбата на баластра и дървесина? Тези разрешителни нещо напоследък въобще не ги качват на сайтовете си - пресен пример с БДИБР за "чистенето" на Марица при вливането на Чая? Преди ги качваха, сега - не.

1.8. По отношение на управлението на питейните язовири и тези за напояване, в процесните хартии е настанал още по-голям смях. До такава степен, че язовир Ястребино фигурира и при БДДР, и при БДЧР... Ха, разберете се Кой ще го управлява този язовир, ако обичате! **Тъжното е, че БДЧР е публикувала пасквила си явно без дори да го прочете, да не говорим за Световната Банка, която го е написала!**

Прочее, за проблемите с водите в тези язовири винаги и навсякъде се изкарва виновно Само Засушаването, бе, моля Ви се!

Ами ВЕЦ-овете там, уважаеми. Когато един язовир е проектиран като едногодишен, многогодишен и комплексен изравнител, а Вие сте разрешили ВЕЦ-овете да източват поне една трета от него и тогава да спират /например - Бебреш и Тича/, тогава тази една трета не може да се използва за по-важните цели, за

които язовирът е построен. Затова СОЦ-ът не е турнал ВЕЦ на него, защото е знаел много добре, че няма вода и за ВЕЦ, и за останалите нужди - питейни, за напояване, за промишлеността и т.н. Трябваше Вий да ни дойдете до главите, да разрешите ВЕЦ-овете, а сега засушаването ни било виновно?! Проблемът е налице за язовирите Бебреш, Тича, Камчия и Жребчево, за които се сещаме в момента, че останаха без вода, не заради засушаването, ами заради безобразното управление!!! Ако не Ви е известно, Бебреш е едногодишен изравнител, но останалите са многогодишни и те не трябва да изпаднат в криза от първото засушаване, стига да не ги управлявахте Вие, разбира се!!!

Ами като Ви пуснахме сигнал за явната кражба на вода от язовир Камчия, Вие какво направихте, моля? И пише ли нещо по този въпрос в хартията на БДЧР или пак засушаването ни е виновно?

Ами нещо за язовир Студена да кажете, моля? И при него засушаването било виновно, затова в момента делото срещу един министър е в съдебна фаза! ЛОШО УПРАВЛЕНИЕ и безобразни кражби са Причината, а не засушаването, бе уважаеми от БДЗБР и най-вече - от МОСВ!

Ами за язовир Бели Искър нещо да ни кажат от БДДР или от МОСВ, моля? Името на този язовир въобще не фигурира в хартията на БДДР. Въобще нито дума за него!

Ами за язовир Цонево нещо да ни кажат от БДЧР или от МОСВ, моля? Кой реши, че този язовир няма да се използва за питейно битови цели? И кой разреши един хотелски комплекс там, който си изхвърля отпадъчните води в язовира, ама няма кой да го хване, а като го хванат, нищичко не му правят?

Ами за зверските замърсявания на язовирите за напояване и промишленост? Коя река се влива в язовир Тополница и какво съдържа тази река, и колко време ще мине до пълното отравяне на язовира, когато водите от него няма да стават вече за напояване? Ами коя река се влива в язовир Пчелина и какво има по дъното на този язовир? И като било виновно засушаването за кризата в язовир Студена, Защо няма нито дума за използването отново на Пчелина за промишлеността в Перник, ами тази промишленост взима чиста питейна вода?!

1.9. До колкото междинния преглед трябва (съгласно смисъла на чл. 156в, т.4, б. в 3В) да направи анализ на прилагането на мерките в рамките на предходния план и списък на всички допълнителни мерки, които трябва да се изпълнят в периода на текущия план Прегледът трябва да установи състояние на конкретни водни тела. Прегледът на въздействието по чл. 156з, т. 2 включва определяне на водните тела, за които трябва да се предложат допълнителни мерки **Чл. 156о 3В.** Подобни констатации няма.

1.10. **Нещо повече,** в противоречие с целта на този преглед (по см. на чл. 156к 3В) авторите си поставят за цел не да направят цялостна характеристика и оценка на риска от непостигането на целите или състоянието на ВТ, а да определят *връзките между антропогенния натиск и въздействието върху повърхностните и подземните води*, както и да оценят *степената на въздействие върху водните тела*. Това НЕ Е ЦЕЛТА според закона!!!

1.11. Силно притеснение буди у нас и твърдението, че *„Третият цикъл на разработване на ПУРБ дава възможност да се възприемат уроците, извлечени от първи и втори цикъл и да се разработи ПоМ, която е по-балансирана по отношение на конкретни екологични цели, и в по-голяма степен интегрирана с местните и регионални социално-икономически аспекти“*. Че уроците трябва да се учат е безспорно, че има нужда от подобрене на ПоМ – също, но че същата трябва да е **„по-балансирана по отношение на конкретни екологични цели“** си е направо нарушение на РДВ. Това, впрочем е целта на въпросната банка-консултант.

1.12. Друг изказан проблем от самите автори - *В рамките на текущия цикъл ще бъдат прегледани всички аспекти на мониторинга и ще бъдат предложени препоръки за следващия цикъл в рамките на съответните програми от мерки. Ще бъдат разработени или актуализирани методологии, за да се гарантира възможно най-добрия технически подход към предизвикателствата, свързани с управлението*

на водите, както и съгласуваност при изпълнението във всичките четири БД. В рамките на специализирани кампании ще бъдат събрани допълнителни данни, с цел валидиране на методологиите и елиминирание на някои пропуски в знанията, които възпрепятстват напредъка. Всичко звучи прекрасно, но като задание, а не като реално изпълнена задача. Заповядайте да ги санкционирате. Кога ще бъдат извършени предвидените допълнителни полски дейности с цел събиране на данни за валидиране на методологиите. Кога ще се извършат окончателните оценки на натиска, въздействието и състоянието на повърхностните и подземните води в проекта на ПУРБ? Авторите ни обещава, че се изпълняват в момента, ама моментът отдаван е надхвърлил срока. Още повече, че пак според авторите, тези прочувания могат да доведат до нови констатации, които биха могли да повлияят до известна степен на заключенията в настоящия междинен преглед. Тоест, предлагате ни да коментираме и имаме участие като общественост в нещо, което ще се промени в бъдещ несигурен момент.

1.13. Степента на анализ на този епохален труд, си личи от следното изречение, което тотално абдикира от отговорност да се полагат и постигат някакви цели „Увеличеното животновъдство се дължи на увеличеното търсене Ако се намали броят на отглеждания добитък или друг вид животни, това ще доведе до недостиг на месо и месни продукти на пазара“. Демек, дайте нищо да не правим, че няма смисъл. Страхотно!!!

1.14. Дължни сме да подчертаем и да заострим вниманието на консултанта, че модификациите на реките (диги, корекции и пр.), построени между 60-те и 80-те години на миналия век, които според него били обект само на текуща поддръжка и ремонт, могли да променят морфологията на реката на местно ниво в ограничен участък. В ограничен участък - друг път. От тия корекции се е увеличила скоростта на оттока, преносът на седименти, реките са се вкопали... Тоест въздействието е постоянно и повтарящо се, влияещо в много голям участък.

1.15. Липсват констатации по посока съгласуване на други национални политики, стратегически документи или програми от мерки, като например тези в областта на земеделието, оперативни програми, мерки за подпомагане на земеделци и подобни. Пример - Стратегията за развитие на минната индустрия не е подложена на ЕО и ОСВ и следователно не е съгласувана въобще от гледна точка на постигане целите на РДВ!

1.16. Правилно се споменава, че цената на водата трябва да стимулира за разумното ѝ ползване, ама защо това не е споменато и за глобите, които само между другото трябва да имат възпиращ ефект по РДВ. Само че в хартията продължава да се прави разграничение на ползвания, които потребяват води (всякаш прекъсват кръговата на водите) и такива, които уж я връщат обратно във ВТ (иззети количества вода, тъй като се връщат обратно в реката - ВЕЦ). Да не говорим, че някои потребители бяха освободени да не плащат нищо - например рибопроизводителите, което включва страхотен риск водата да преминава през рибарници и после да се използва за всякакви други цели.

1.17. Не на последно място би трябвало да Ви напишем нещо и за Напоителни Системи ЕАД, и за ВиК Холдинга, и за ремонта на безброй никому ненужни язовири, вместо да ги съборим, и за още 1500 проблема, но не сме сигурни дали си заслужава усилията. Ще спрем дотук, за да преминем към:

2. Трансгранични проблеми, които въобще не са отразени.

2.1. Проблеми, по които РБългария е засегната страна:

Най-често тук би трябвало да става дума за отровите, с които братската сръбска страна ни залива, както и за потенциалните рискове от Северна Македония, ако гигантските мини в басейна на Струмешница се осъществят.

По отношение на замърсяването на Драговищица от БДЗБР криво ляво са понаписали нещо на стр. 54 от хартията си. Твърде бедно, обаче. Така например, описано е, че водното тяло било потенциално засегнато от минна дейност за добив на олово в Босилеградско. Не е казано от колко мини и на какъв етап от развитието им е всяка една от тях. Пропуснато е, че мината Подвирови тепърва ще се рагръща и че за нея МОСВ ПАК изтърва сроковете по конвенцията от ЕСПОО нарочно, така че България няма да може да участва в трансграничен ОВОС...

Пропуснати са две други бъдещи мини за злато на Медголд - при Любата и при Тлъмино, за които МОСВ пак ще изтърве сроковете. Да не говорим за поне 30 ВЕЦ-а по поречието на Драговищица в Босилеградско, от които половината вече са построени, а те ще хващат отровните води и ще ди докарват до границата дибидюс както ги е майка родила... Да не говорим, че Караманичката река потъва под мината Подвирови и под бъдещото хвостохранилище в коритото на реката, обаче няма нито дума за изследване на състоянието на трансграничното подземно водно тяло, от което пият вода доста села и в Кюстендилско...

Да не говорим въобще за бъдещите мини у нас в поречието на Драговищица!

По отношение на замърсяването на Тимок. Тази река въобще не се споменава в хартиите на БДДР. Сякаш не знаят за мините в Бор и какво стана там след като китайци превзеха бизнеса. Ако не знаят - да отидат да питат в Брегово.

И ето сега един обнадеждаващ цитат от стр. 84 на хартията на БДДР, досежно успехите в "договореностите" ни с братската сръбска страна:

*Чл. 6 на Меморандума предвижда създаването на Смесена комисия за сътрудничество в областта на опазването на околната среда (Смесена комисия). По време на първото заседание на Смесената комисия, проведено на 10 октомври 2019 г. в Белград, в съответствие с чл.6, т. 5 на Меморандума е създадена работна група по въпросите на качеството на водите в трансграничните реки. **Определен е съставът на българската част на работната група, но до момента не са провеждани заседания...***

Демек, свършили сме по-важната част и сега няма какво да се пресилваме повече... А трябваше отдавна да бъде изпратена една жалба до Изпълнителния Комитет на Конвенцията от Еспоо и до ГД Околна Среда на ЕС - за да спрат на сърбите парите от предприєдинителните фондове, обаче след като нарочно и целенасочено ПАК изтървахме сроковете за участие в трансграничен ОВОС за мините в Босилеградско, защо да си създаваме допълнителна работа? Ние няма да им създаваме проблеми за Драговищица и за Тимок, а те няма да ни създават проблеми заради Ерма и мините в Трън, нали така?

Прочее, Тимок, Нишава и Ерма също са трансгранични реки, за сведение на БДДР, белким вземат да си включат малко по проблематиката в раздел 6 на жалката си хартия! **А Нишава сърбите вече я съдраха от руслови ВЕЦове, бе уважаеми, пак без трансграничен ОВОС!**

2.1. Проблеми, по които РБългария е страна на произход:

Тук на първо място ще помолим да вземете да разгледате пак нашата /а не Вашата/ карта на площите за търсене и проучване на малко злато и това онова в община Крумовград! Сигурно си мислите, че ще развиете тия отровни дейности по същия начин като Ада Тепе и че ще Ви се размине, след като проблемът въобще не е разглеждан в хартиите Ви, и сте си заровили главите в пясъците? Заплахата е наистина сериозна и, дори и да се договорите нещо с братската гръцка страна да си затвори очите, ние ще напишем необходимите жалби до Конвенцията от Еспоо и до ГД Околна среда, не се тревожете.

За всеки случай, няма да е зле да си проверите при какви условия Гърция се е съгласила с Ада тепе, да не стане някоя грешка все пак. На нашата карта са показани и Натура 2000 зоните, дано да се сещате защо...

Прочее, в момента целите Източни Родопи са раздадени за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми. Повечето повърхностни и подземни водни тела из района са трансгранични, Обаче и нашата родна страна се прави на ударена по тематиката. Само за един пример ще дадем мината за малко златце

"Млечино". Тя е на етап обществено обсъждане на докладите по ОВОС и ОСВ, а в тях няма нито дума за нотифициране на засегнатата РГърция по Конвенцията от Еспоо. Остава и да ги одобрите тия доклади, а пък ние ще имаме грижата да Ви разкажем играта!

3. Дунав

- **На първо място** тук отново ще се върнем на проблема със замърсяването на Реката. Колко аварии на хвостохранилища в Сърбия и Румъния имаше през последните години, моля? Имате ли нещо, написано по този въпрос? Ами постоянните отрови от мините в Бор, които през Борска река стигат до Тимок и оттам до Дунава?

- **На второ място и във връзка с предходното**, според нас трябва да се провеждат регулярни изследвания на седиментите на тази река, за което стана дума и по-напред. Този въпрос е още по-актуален предвид бъдещите в минало време творчески планове на управляващите за такова удълбочаване на Реката, което да било позволявало корабоплаване 365 дена годишно, или пък за строителството на хидровъзлите в българския участък.

Досежно тези творчески планове относно Дунав, все пак напомняме за това, че имаше и един проект, наречен *Fast Danube*, но дори и той нямаше амбицията да осигурява корабоплаване 365 дена в годината.

Най-сериозното препятствие /освен нас, разбира се/ пред реализацията на подобни проекти за удълбочаване и строителство на хидровъзли са свлачищата, особено това при Орсоя, Но и думата Свлачище я няма в хартиите на БДДР!

Ако БДДР все пак се интересува от тази конкретна проблематика, може да се запознае в дълбочина със следния нелож документ:

https://dams.reki.bg/uploads/Docs/Files/JALBA_DANUBE_MOSW_DRAFT1.pdf

Сигурно не следва да се съмнявате, че ако се пристъпи към реализация на който и да било проект по Дунав, този документ, подходящо допълнен по отношение на това - колко са тъпи хидропроектите по реката, ще го четат по целия свят.

4. И на последно място отново ще Ви обърнем внимание върху факта, че на сто места от всички БД е написано, че информациятаа щяла да се актуализира, проблемите да се били изследвали тепърва, че проучвания са в процес на изпълнение все още и т.н. и т.н. Че тия неща трябваше да са готови, споменахме по-горе. Тук обръщаме внимание на следния супер интересен цитат, от който получихме масивен инфаркт:

В процес на разработване е нова методология за оценка на екологичния отток като част от дейностите по Споразумението между МОСВ и МБВР

Значи тия, които са виновни за провала на новите ПУРБ, ще ни напишат със същия успех Нещо и за остатъчния отток? Еми няма да Ви напишат нищо по темата! Те си имат едни пасквили, разработени с голяма мъка от IFC, която също е част от Световната Банка, и просто ще Ви ги връчат като ръководство за остатъчния отток, което е също толкова съдържателно, колкото и междинния им преглед - съдържа само общи приказки и добри пожелания, но Нищо конкретно, което да може да се прилага в практиката. Повече по темата, включително самото ръководство и цитиране на мнения от някои добре познати Вам, световно известни, независими експерти за ръководството, което за нищо не става, можете да откриете на следния линк:

<https://www.transrivers.org/2018/2177/>

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Уважаеми г-н Сандов,

Във връзка с гореизложеното може да се направи обоснован извод, че междинният преглед на значимите проблеми във всички РБУ не става за Нищо, а Провалът е Пълен и Абсолютен.

Като следствие от това предстои и тежък провал във финализирането на самите ПУРБ.

Огромни проблеми ще има и при изготвянето на ЕО и ОСВ за тези ПУРБ, тъй като не са налице подробни и всеобхватни данни за източниците на натиск, които да бъдат оценени правилно.

Например - липсата на над 500 водохващания на НЕК, или по двайсетина водохващания на Санданска и Пиринска Бистрица, създават невъзможност за отчитане на кумулативния ефект на натиска от водовземане. Предишните ПУРБ бяха пуснати с абсолютно фалшиви ЕО и ОСВ, въпреки нашите възражения точно по този въпрос. Само че НЕК и досега отказват да предоставят координатите на водохващанията си, а Басейновите само вдигат рамене по темата.

Същото се отнася и до въздействията от минното дело. Когато и ако станат готови картите, като ги наложите тези на старите мини, на действащите мини и площите за търсене и проучване върху Натура 2000 зоните, ще Ви хвъркнат шапките! Затова такива карти не са направени!

Проблемът е наистина ключов, защото като няма установен натиск или заплахи, няма да има и мерки в новите ПУРБ за постигане на целите на РДВ. Ако все пак се включат мерки, то инвеститорите, които представляват заплахите, ще могат да обжалват мерките на основание, че няма такъв натиск.

От другата страна обаче стоим ние, защото ако ситуацията не се промени, ще напишем такава жалба до ГД Околна Среда на ЕК относно фалшификатите в ПУРБ, пред която всичките ни останали жалби досега ще са като детска игра.

Ето защо настояваме за спешно заседание на ВКСВ по темата ПУРБ, за да се измисли какво да се прави в безнадеждната ситуация.

Чуваме също така, че ключови служители в отделите ПУРБ на Басейновите Дирекции вече са пенсионирани. Това е груба грешка в такъв сложен момент, от който изходът не се вижда. Няма да намерите нови служители с дори и минимален опит, които да свършат работата, която предстои да се свърши!

А конкретно по темата за значимите проблеми пред постигането на целите на РДВ ще повторим, че най-големият проблем в управлението на водите у нас е Липсата на Контрол, прикриването на нарушителите, и постоянните нарушения на законите и на ПУРБ от страна на самите Басейнови Дирекции! Досега Басейновите и РИОСВ, както и самото МОСВ, бяха Символът на Корупцията в тази страна. Стискаме палци това да се промени!

Предварително благодаря за разбирането и съдействието.

Дата 04.01.2022г.

Представляващ, член на УС:.....

/ Димитър Куманов /